

YAPAY ZEKÂ DAVALARI SERİSİ No.3

· Yapay Zekâ Güvenliği ve Kamu Tedariki · Dava İncelemesi · Dosya No: 3:26-cv-01996

Anthropic v. Amerika Birleşik Devletleri

Bir yapay zekâ şirketi federal hükümet tarafından kara listeye alınabilir mi?

Dava dilekçesinde; Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Hükümeti'nin, Anthropic'i **yapay zekâ (YZ) güvenliği konusundaki görüşleri ve Claude'a ilişkin kullanım sınırlamalarını sürdürmesi** nedeniyle cezalandırmak amacıyla, Başkanlık Direktifi, Bakanlık Emri, Bakanlık Mektubu ve diğer federal kurumların eş zamanlı yaptırımları yoluyla misillemeye bulunduğu; bu işlemlerin **ABD Anayasası ve federal yasalara aykırı olduğu ve Anthropic'e telafisi imkansız zararlar verdiği** iddia edilmektedir. İşbu dava halihazırda görülmeye devam etmektedir.

§ 01

TARAFLAR

Davacı

Anthropic PBC:

Faaliyet Alanı: "Claude" adıyla bilinen öncü YZ model ailesinin geliştiricisi.

Şirket Statüsü: Kamu yararına çalışan şirket (Public Benefit Corporation)

Kamu Yararı Hedefi: İleri düzey YZ'yi insanlığın uzun vadeli yararı için sorumlu şekilde geliştirmek ve sürdürmek.

V.

Davalılar

ABD Hükümeti:

ABD Başkanlık Yürütme Ofisi, **Savaş Bakanlığı başta olmak üzere 18 federal kurum** (Ulusal Sanat Vakfı ile Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu dahil) ile resmi sıfatları nedeniyle bu kurumların başındaki üst düzey federal yetkililer.

§ 02

ANA UYUŞMAZLIK KONUSU:

Anthropic'in Kullanım Politikası uyarınca Claude'un iki kullanımı her zaman yasaklanmıştır:

- İnsan gözetimi olmaksızın ölümcül otonom silah sistemlerinde kullanılması.
- Amerikalıların kitlesel gözetimi için kullanılması.

ABD Hükümetinin Talebi:

- Savaş Bakanlığı'ndan, Anthropic'ten Kullanım Politikasının kaldırılması istemi.
- Claude'un "hukuka uygun her türlü kullanım" kapsamında kullanılabilmesi.

YAPAY ZEKA DAVALARI SERİSİ No.3

§ 03 OLAY AKIŞI

2023-2024: Güvenli İşbirliği Dönemi

Anthropic, **YZ Güvenliği Enstitüsü Konsorsiyumu**'na katılır; **FedRAMP** yetkilendirmesini alır; ulusal güvenliğe özel **Claude Gov** modellerini geliştirir.

2024 ve Sonrası: Stratejik Roller Dönemi

Claude, Savaş Bakanlığı'nın gizli sistemlerine entegre edilir. Anthropic, Enerji Bakanlığı ile bir YZ modelini "**Çok Gizli**" ortamda değerlendiren **ilk öncü laboratuvar** olur.

2025 Sonbaharına Kadar: Kurumsal Tedarik Dönemi

GSA (General Services Administration), Claude'u onaylı tedarikçiler listesine ekler. Anthropic, **Savaş Bakanlığı CDAO ile ilk doğrudan sözleşmesini imzalar.**

2025 Sonbaharı-2026: GenAI.mil Müzakereleri ve İlk Talep Dönemi

Bakanlık, **Kullanım Politikası'nın kaldırılıp hukuka uygun her türlü kullanım yetkisi** verilmesini talep eder. Anthropic, otonom silahlar ve kitlesel gözetim dışında talebi kabul eder.

Ocak 2026 : Hegseth Muhtırası Dönemi

Savaş Bakanı Hegseth, **180 gün içinde YZ hizmetlerine ilişkin Bakanlık sözleşmelerine** "her türlü hukuka uygun kullanım" şartının eklenmesi talimatını verir.

Şubat 2026: Tedarik Sızıntısı Zinciri Dönemi

Bakanlık içinden bir kaynak, **Anthropic'in tedarik zinciri riski ilan edileceğini** gazetecilere söyler.

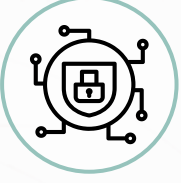

24 Şubat 2026: Hegseth-Amodei Görüşmesi: Ültimatom

Bakan Hegseth, Anthropic CEO'su Dr. Amodei'ye Bakanlığın taleplerini kabul etmesi için **dört günlük bir ulti matom verir**; aksi hâlde Savunma Üretim Yasası kapsamında zorlanacağı veya "tedarik zinciri riski" olarak savunma tedarik zincirinden çıkarılacağı belirtilir. **Görüşmenin ardından üst düzey bir Pentagon yetkilisi son tarihi 27 Şubat 2026 saat 17:01 ET olarak bildirir.**

YAPAY ZEKA DAVALARI SERİSİ No.3

§ 03 OLAY AKIŞI (devamı)

26 Şubat 2026: Güvenlik İlkesinden Taviz Verilmeyeceği Açıklaması

Dr. Amodei, **kullanım sınırlarının ideolojik değil güvenlik kaygılı olduğunu** açıklar; gerekirse başka sağlayıcıya geçişi desteklemeye hazır olduğunu belirtir.

27 Şubat 2026-17:01 Öncesi: Başkanlık Direktifi

Başkan Trump, sosyal medyada **Anthropic teknolojisinin federal kurumlarda kullanımının derhal durdurulması talimatını verir**; şirketi kontrolden çıkmış olarak niteler.

27 Şubat 2026 – Saat 17:01 Sonrası: Bakanlık Emri

Bakan Hegseth, Anthropic'i **Ulusal Güvenlik İçin Tedarik Zinciri Riski ilan eder**; ABD ordusuyla iş yapan hiçbir yüklenicinin Anthropic ile ticari faaliyette bulunamayacağını duyurur ancak **hizmetin 6 aya kadar sürebileceğini de belirtir**.

27 Şubat – 4 Mart 2026: Diğer Kurumların Eş Zamanlı Yaptırımları

- GSA OneGov sözleşmesini fesheder ve Anthropic 'i Multiple Award Schedule / USAi.gov 'dan çıkarır
- HHS (Department of Health and Human Services) Claude kullanımını sonlandırır.
- Hazine Bakanlığı kullanımı durdurur.
- Dışişleri Bakanlığı altyapısını OpenAI' a taşır.
- FHFA, Fannie Mae/Freddie Mac 'te kullanımı sonlandırır.

3-4 Mart 2026 : Bakanlık Mektubu

Savaş Bakanı, Bakanlık Mektubu'nda tedarik zinciri riski nitelemesini yineleyerek resmen bildirir; **Anthropic'i tüm bağlı ortaklıkları dahil kapsam dışına almayı amaçlar**; mektup içeriğinde riske dair somut bir açıklama yapılmamıştır.

9 Mart 2026 : Anthropic'in Dava Sürecini Başlatması

Anthropic, ABD Kaliforniya Kuzey Bölgesi Federal Bölge Mahkemesi'nde **tespit ve ihtiyati tedbir talepli** davasını açar.

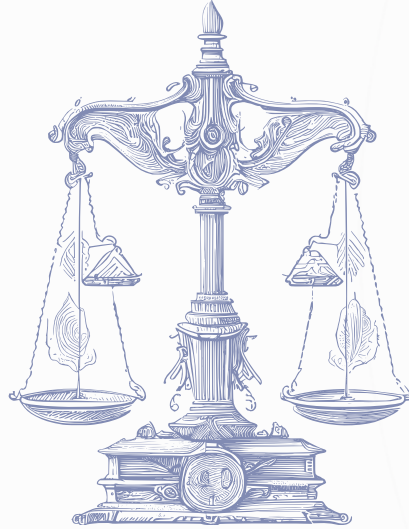
YAPAY ZEKA DAVALARI SERİSİ No.3

§ 04 ANTHROPIC'İN İDDİALARI

Hükümet, Anthropic'i ulusal güvenlik riski olarak nitelendirerek tüm federal kurumlar, ABD ordusuyla iş yapan yükleniciler, tedarikçiler ve iş ortakları nezdinde fiilen kara listeye almıştır. Anthropic bunun gerçek nedeninin teknik bir güvenlik riski değil, şirketin bu iki kullanım sınırını kaldırmayı reddetmesi olarak belirtmiş; buna dayanarak dava dilekçesinde **5 hukuki iddiada bulunmuştur**:

Keyfi ve Kaptisli İşlem

Bakanlık Emri nihai bir idari işlem olduğunu, Anthropic'in yasal anlamda bir hasım olmadığını; kanunun yalnızca kaynağın sabotaj/kötü niyetli müdahale riski taşıması hâlinde dışlamaya izin verdiği, Bakanlık'ın istişare, yazılı tespit ve Kongre bildirimi şartlarını yerine getirmediğini; Anthropic'in bir yandan riskli olduğu belirtilirken diğer yandan hizmetlerinin altı aya kadar kullanılmaya devam edilmesinin öngörülmesinin çelişkili olduğu ve kararın rasyonel temelden yoksun bulunduğu ileri sürülmüştür.

İfade Özgürlüğüne Misilleme

Anthropic'in YZ güvenliği savunuculuğu, kamuya açık kurumsal pozisyonu ve hükümetle müzakerelerinin anayasal korumadaki faaliyetler olduğu belirtilmiş; damgalama, federal dışlanma ve ekonomik sonuçların bu ifadeye misilleme niteliğinde olduğu, içerik ve görüş temelli olduğu için sıkı denetime tabi olması gerektiği belirtilmiştir.

Yetki Aşımı

Başkanlık Direktifi'nin ne Anayasa'dan ne Kongre'den kaynaklanan bir yetkiye dayandığı, Federal tedarik mevzuatının öngördüğü usulleri atlayan bu toplu dışlamanın, Başkanlık Direktifi'nin, hukuka aykırı bir "bill of attainder"ın (yargısız cezalandırma) neredeyse tüm özelliklerini taşıdığı belirtilmiştir.

Usuli Güvence İhlali

Anthropic'in sözleşmelerinden doğan mülkiyet menfaatlerinden, itibari ve ticari faaliyet özgürlüğünden, yeterli bildirim ve anlamlı dinleme fırsatı olmaksızın mahrum bırakıldığı, gerçekleştirilen işlemlerin fiilî bir "de facto debarment" yani yasaklama sonucuna yol açtığı belirtilmiştir.

Yetkisiz Kurumsal Yaptırımlar

Bakanlık dışındaki federal kurumların (GSA, HHS, Hazine, Dışişleri, FHFA) yaptığı işlemlerin, Kongre tarafından açıkça verilmiş bir yetkiye dayanmaksızın uygulanan birer yaptırım ve maddi içerikli emir teşkil ettiği belirtilmiştir.

YAPAY ZEKA DAVALARI SERİSİ No.3

§ 05 ANTHROPIC'İN TALEPLERİ

Bakanlık Emri ve Bakanlık Mektubu Bakımından

TESPİT → İPTAL → DURDURMA

Keyfî, kaprisli, takdir yetkisinin kötüye kullanımı niteliğinde ve hukuka aykırı olduğu,

Anayasal haklara aykırı olduğu,

Yasal yetki, görev ve sınırlamaların aşılması suretiyle verilmiş olduğunun tespiti,

Bütünüyle iptal edilmesi ve hükümsüz kılınması,

Dava sonuçlanıncaya kadar bu işlemlerin yürürlüğünün durdurulması

Başkanlık Direktifi Bakımından

YETKİ AŞIMI → İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ → USULİ GÜVENCE

Başkanlık Direktifinde Başkan'ın yetkisini aştığı,

Başkanlık Direktifinin, Birinci Değişiklik kapsamındaki ifade özgürlüğünü ihlal ettiği,

Beşinci Değişiklik kapsamındaki usuli güvence haklarını ihlal ettiğinin tespit edilmesi

Tüm Dava Konusu İşlemler Bakımından

KALICI YASAK → GERİ ÇEKME → DERHAL REHBERLİK

Dava konusu işlemlerin uygulanmasının kalıcı olarak yasaklanması,

Bu işlemlerin uygulanmasına ilişkin tüm kılavuz, direktif veya iletişimlerin (Bakanlık Mektubu dahil) geri çekilmesi,

Davalıların ve onların ajanlarının, çalışanlarının ve onların yönlendirmesi veya kontrolü altında hareket eden tüm gerçek ve tüzel kişilerin dava konusu işlemleri ve bunların uygulanmasına ilişkin tüm talimatları yok saymaları yönünde derhal rehberlik/tebligat yayımlamalarını emretmesi

İnfoğrafikte yer verilen olay ve hukuki nitelendirmeler, aksi belirtilmedikçe Anthropic'in dava dilekçesinde ileri sürdüğü iddiaları yansıtmaktadır. İşbu dava halihazırda görülmeye devam etmektedir.

İçerik:

Av. Ebru Özen

Av. Ayşenur Kölgesiz

Av. Özden Serinay Öz

Av. Rümeysa Kırpat

Tasarım:

Av. Ayşenur Kölgesiz

Av. Özden Serinay Öz

Av. Rümeysa Kırpat

İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu
Yapay Zekâ Çalışma Grubu